

(21 2. Равилов Р. Х.), Герасимов В. В., Воробьева М. И. Токсоплазмоз домашних плотоядных животных. Казань, 2008. 98 с.

3. Современные проблемы токсоплазмоза: учебное пособие / И.П. Трякина: ГБОУ ДПО «Российская медицинская академия последипломного образования». М.: ГБОУ ДПО РМАПО, 2016. 61 с.

**Секція 4: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕПІЗООТОЛОГІЇ
ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ТВАРИН, МІКРОБІОЛОГІЇ
ТА ВІРУСОЛОГІЇ**

УДК 619:616.988.21

ДОВГАЛЬ О.В., канд. вет. наук
ЦАРЕНКО Т.М., канд. вет. наук
БІЛИК С.А., канд. вет. наук
САВЧЕНЮК М.О., асистент
 dep.epizootology@btsau.edu.ua
Білоцерківський національний аграрний університет

**ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СКАЗУ НА ТЕРИТОРІЇ
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО РАЙОНУ**

Наведений аналіз епізоотичної ситуації та епізоотологічних особливостей сказу на території Білоцерківського району за 2020 – 2021 роки. Розкриті закономірності розвитку епізоотичного процесу, встановлені зони стійкого неблагополуччя та типи сказу.
Ключові слова: сказ тварин, епізоотична ситуація, епізоотологічний процес.

За останні два десятиліття сказ в Україні набув значного поширення серед диких тварин, головним чином, серед лисиць. Останніми роками ця проблема значно ускладнилася у зв'язку із підвищенням ролі свійських тварин у поширенні хвороби. Крім того, нині в Україні показник щільності популяції лисиці становить 3–6 і більше особин на 1000 га угідь за нормального показника 0,5–1 особина. Значна щільність популяції цих тварин пов'язана з їхнім швидким розмноженням, знищенням людиною їхніх природних ворогів. Поширення вірусу сказу в популяції лисиць пов'язана з високою чутливістю лисиць до вірусу сказу, тісними контактами й агресивністю молодняку під час гону й розселення, частими випадками хронічного й латентного перебігу інфекції (40–80%), яка забезпечує тривале персистування вірусу за природних умов. Руда лисиця в умовах України є основним природним резервуаром сказу.

Метою роботи був ретроспективний аналіз епізоотичної ситуації щодо сказу у Білоцерківському районі Київської області та оцінка ефективності ветеринарних заходів.

В роботі ветеринарної служби пріоритетним питанням профілактики сказу залишається збільшення планових показників по вакцинації тварин групи ризику. Негативний вплив на епізоотичну ситуацію щодо сказу в Білоцерківському районі має збільшення кількості безпритульних тварин у містах та сільській місцевості.

Протягом останніх 2-х років у Білоцерківському районі зареєстровано 17 випадків захворювання тварин на сказ у 12 населених пунктах. Аналіз статистичних даних Білоцерківської районної державної лікарні ветеринарної медицини показав, що район є стаціонарно-неблагополучним по сказу. Дані виявлення неблагополучних зі сказу пунктів за цей період у Білоцерківському районі наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Кількість неблагополучних по сказу пунктів, та кількість тварин, які захворіли у Білоцерківському районі за період 2020 – 2021 рр.

Роки	Неблагополучних пунктів	Захворіло тварин, випадків	Досліджено на сказ в ДЛВМ, випадків
------	-------------------------	----------------------------	-------------------------------------

2020	8	10	25
2021	7	7	55
Всього	15	17	80

Найбільша кількість спалахів сказу зареєстровано на території с. Озірне – 4 випадки, с. Бикова Гребля та м. Біла Церква – де сказ, за цей період, реєстрували двічі.

На кожен населений пункт, після підтвердження лабораторними дослідженнями діагнозу на сказ, рішенням районної державної адміністрації, за поданням головного державного інспектора ветеринарної медицини району накладали карантинні обмеження.

Більшість випадків сказу реєструють у сільській місцевості, тому що в селах району на недостатньому рівні організовано вилов бродячих собак і котів, а наявність поблизу населених пунктів лісових насаджень і лісосмуг призводить до більш тісних контактів лисиць із собаками та котами.

Зараження домашніх тварин вірусом сказу, в більшості випадків, відбувається через укуси, завдані дикими м'ясоїдними тваринами. У деяких випадках хвороба проявляється атипово, що ускладнює її зажиттєву діагностику.

Для покращення епізоотичної ситуації зі сказу, служба ветеринарної медицини проводить специфічну профілактику сказу, яка є основним заходом боротьби та профілактики при цьому захворюванні (Табл. 2).

Таблиця 2 – Дані, по проведенню специфічної профілактики сказу тварин у Білоцерківському районі, за 2021 рік.

Вид тварин	Зареєстровано гол.	Щеплено гол.	Кількість головообробок
Собаки	14420	8096	8096
Коти	9181	5644	5644
Інші видитварин	-	10	10

Як видно з матеріалів Таблиці 2, кількість щеплених тварин значно менша за наявних. Всі ці дані свідчать про неточний облік собак, яких утримують власники у населених пунктах району та небажання деяких громадян піддавати тварин вакцинації.

Отже, в системі профілактичних заходів проти сказу велика увага повинна бути приділена вирішенню проблеми з утриманням домашніх та інших тварин у містах і населених пунктах. Така система повинна передбачати:

- розробку та впровадження методів контролю дотримання правил утримання домашніх тварин та їх розведення, посилення відповідальності власників тварин за порушення цих правил;

- розробку та впровадження системи обліку собак та котів, що знаходяться у власності громадян і організацій;

- скорочення та контроль за чисельністю безпритульних тварин, усунення сприятливих умов для неконтрольованого їх розмноження;

- формування мережі притулків для тварин, вирішення проблеми утилізації трупів тварин, що загинули, та утилізація відходів, що створюються в процесі життєдіяльності тварин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Makovska I. F., Nedosekov V. V., Kornienko L. E. Retrospective study of rabies epidemiology in Ukraine (1950-2019). Theoretical and Applied Veterinary Medicine. 2020. 8(1). P. 36–49. DOI:10.32819/2020.81007

2. Epizootological and epidemiological aspects for rabies in Ukraine for the period from 1999 to 2018/L. E. Kornienko et al. Veterinary science, technologies of animal husbandry and nature management. 2019. 3. P. 90–109. DOI:10.31890/vtpp.2019.03.14